

GRAMMATIKUS, - ätikuss, ell. **GRAMMATIKER**, - ätick'r, m. 3. (hos Greker och Romare) Språklär, som förklarade och bedömde äldre skriftställare.

GRAMMATIST, -- t'sst, m. 3. (hos Greker och Romare) Lärare i grammatik.

GRAMSE, grämmse, a. oböjl. (fam.) Hysa ovilja för någon. *Vara g. på någon.*

GRAN, grann, n. 3. (lat. *Granum*, korn) 1) Liten medicinalvägt = $\frac{1}{20}$ skrupel. — 2) (vid bestämmandet af guldets finhet) = $\frac{1}{12}$ karat. — 3) (vid beräkning af silfrets finhet) = $\frac{1}{18}$ lod. — *Grän* är ett numera föråldradt skriftsätt, men brukas ännu af många för plural.

GRAN (a långt), f. 2. 1) Allmänt bekant barrträd med artförändringarna Slok-, Går-, Häng- och Myrgran. *Pinus abies*. — 2) Brukas kollektivt allmänt i st. f. Granträd (plur.), Granskog ell. Granved, och är då oböjligt. — *Ss. G-barr, -buske, -kotte, -lund, -skog, -trä, -träd, -ved*, m. fl.

GRANADILL, -- i'll, f. 3. Se *Passionsblomma*.

GRANADÖR, -- ö'r, se *Grenadier*.

GRANAT, - ät, m. 3. 1) Ädelsten af Silikaternes släkte. Har flera arter, till hvilka äfven Hyacinten hör. *Orientalisk g.*, se *Karbunkel*. *Böhmisk g.*, se *Pyrop*. — 2) Se *Granatäple*. — 3) (artil.) Ihålig, med krut fylld jernkula, som, påtänd, springer sönder, lik en bomb, men mindre. Se f. 5. *Hand-, Spräng- och Brandgranat*. — 4) (fyrv.) Liten ihålig kula, lik en lustkula, men innehållande endast kornpulver till fyllning, hvilket genom kulans sönderspringande i luften åstadkommer en knall.

GRANATBUSKE, m. 2. pl. — *buskar*. Buskväxt af samma släkte som Granatäpleträdet, med lika vackra blommor, men ganska små frukter. *Punica nana*.

GRANATHAGEL, - äthåg'l, n. 3. pl. (krigsk.) Flera laddade handgranater (vanligen 15), inlagda i en träkula, öfverdragen med väf, som afskjutes ur en mörsare.

GRANATKANON, - ät-ön, m. 3. Kanon, hvarmed granater (bem. 3.) kastas.

GRANATKULA, f. 1. (artil.) Träkula, hvarti granathagel (se d. o.) inläggas.

GRANATKÄRNA, f. 1. Kärna af ett granatäple.

GRANATPÅSE, m. 2. pl. — *påsar*. (artil.) Påse, omslutande en med handgranater fylld träkula. Jfr. *Granathagel*.

GRANATTRÄD, n. 3. Se *Granatäpleträd*.

GRANATÄPLE, n. 4. Den utanpå röda, inuti gula, behagligt syrliga frukten af Granatäpleträdet, med många purpurblå kärnor.

GRANATÄPLETRÄD, n. 3. Fruktträd af klassen Rundblommige, med glänsande löf, vackra, bjertroda blommor och läcker frukt (Granat eller Granatäple), inhemskt i norra Afrika, ällmänt odladt i Österländerna och södra Europa. *Punica Granatum*.

GRANBACKE, m. 2. pl. — *ar*. Backe, beväxt med gran.

GRAND, grann, m. 3. (af lat. *Grandis*, stor) Titel, som tillkommer personer af den spanska högadeln.

GRAND, n. 3. 1) Ganska liten partikel af materien (t. ex. ett stoftkorn, ett damkorn, o. s. v.). *Han har fått ett g. i ögat*. (Ordspr.) *Se g-et i sin broders öga*, &c., se *Bjelke*, 1. — Bildar sammansättningen Solgrand. — *Syn.* Atom, Stoft-

korn. — 2) Säges fig, för att beteckna något ganska litet, och brukas då äfven som maskulin. *Han ser intet g.*, icke det ringaste. *Gif mig litet g.* ell. *en liten g.*, något litet. *Han gör aldrig Guds skapade g.*, icke det ringaste. — *Syn.* Smula.

GRANDA, v. n. 1. (uttalas i dagligt tal: granna) 1) (af *Grand*) Utgöra en bristande, helt liten skilnad. *Det är blott helt litet, som g-r.* — 2) (af gamla ordet *Granda*, skada) Förorsaka misshag, förtreta. *Jag vet icke, hvad som g-r, hvad som är åt honom (henne).* *Det är litet som g-r*, han (hon) blir ond öfver ingenting. — I begge bem. tillhör ordet hvardagsspråket.

GRANDIOS, -- ös, a. 2. (ital. *Grandioso*) Storartad.

GRANGRÄS, n. 3. (bot.) En art Fräken.

GRANIT, - i't, m. 3. (af lat. *Granum*, korn) Bergart, bestående hufvudsakligast af fältspat, quartz och glimmer, hvilka i kornformigt kristalliniska sammanfogningar äro blandade med hvarandra så, att fältspaten utgör största delen, glimmern den minsta. Har många, till utseendet ganska skiljaktiga arter, såsom Orientalisk g. Skriftgranit, m. fl. Kallas äfv. Gråberg, Gråsten. — *Ss. G-artad, -berg, -klippa, -monument*, m. fl.

GRANKÅDA, f. 1. Kåda, som granträdet utspirrar.

GRANN, a. 2. neutr. *grant*. 1) (ursprungligen) Små, fin. *Ett nät med g-a maskor. G-nt garn*, fint. *Groft och grant* (substantivt), stort och smått. — Brukas numera i denna bem. föga. — 2) Noggrann, noga. Nyttjas äfv. i denna bem. sällan, utom i det något föråldrade uttrycket: *Gifva g. akt*, gifva noga akt. — 3) Sirlig. *G. som en brud*, som en bondbud. *Han har mycket g-nt hos sig. G-a ord*, poetiskt eller oratoriskt klingande. *G. stil*, utmärkt vacker handstil; säges äfven stundom om skriftsättet, den inre stillen. — *Anm.* Ordet utvisar i denna bem. samma begrepps-utveckling som *Fin* (jfr. d. o.). — *Syn.* Präktig, Sirlig, Utstyrd, Utstofferad, Stätlig.

GRANNE, m. 2. pl. *grannar*. Person, som bor eller befinner sig nära intill någon. *Det är min g.: han bor i huset bredvid. I Killespelet byta från sig ett kort till g-n.* — *Syn.* Nabo. **GRANNELIGA** eller **GRANNELIGEN**, adv. (föråldr.) Noga; ganska väl.

GRANNFOLK, n. 3. Folk, som bor näst intill ett annat.

GRANNFRU, f. 2. Fru, som är ens granne.

GRANNNISTRIG, a. 2. Säges om jern, då det i brottet visar fina, orediga korn, ej stora, fjälliga eller kantiga.

GRANNGÅRD, m. 2. Gård, belägen nära intill en annan.

GRANNHUSTRU, f. 2. pl. — *hustrur*. Hustru i en granngård.

GRANNHÖRD, a. 2. (pop.) Som har fin (*Grann*, bem. 1) hörsel.

GRANNLAGA, grännlåga, a. oböjl. (utan komparativ och superlativ) 1) (både om person och sak) Mycket noggrann, ganska varsam, samvetsgrann, sträng i sitt handlingssätt. *Vara g. i sina pligters uppfyllande. Iakttaga g. diet. Ett g. uppförande. Ej g. om medlen. Vara g. i sina omdömen, i sin smak.* — 2) (både om person och sak) Som fordrar noggrann uppmärksamhet, punktligt iakttagande af den aktning,